„COLOANA SONORĂ” – ȚARUL IVAN ÎȘI SCHIMBĂ MESERIA

(Grigore Constantinescu – 18 martie 2013)

Probabil că regizorul Gelu Colceag este cel care a investit prezența sonorului cu valențe de personaj, în acest spectacol pe texte de Bulgakov.

Încă de la prima secvență, meșterul care lucrează la punerea în funcție a „mașinii timpului” este enervat de muzica pe care o aude venind de pe culoarele blocului – sursa fiind un difuzor radio – și îi adresează replici insultătoare. Mai mult, după ceva timp, neputând să obțină liniștea dorită, se repede la presupusul difuzor, întrerupându-i funcționarea prin mijloace violente. Reproșul adminitratorului de bloc nu întârzie, căci prezența muzicii „ruse” (sau sovietice) o consideră o formă educativă. Invizibil, personajul muzical revine încă în câteva secvențe, o singură dată acționând chiar pe scenă, cu muzica emisă de „radioul german” intrat neoficial în locuința meșterului. Nu avem deci de a face cu muzică ambientală, nici cu ilustrație muzicală. Autorul sonorului, Gabriel Basarabescu, mânuiește efectele audibile cu abilitatea cerută de un autentic music designer. Când textul are nevoie de replici îmbogățite, el lasă însă liberă execuția „în direct” prin ritmuri (vezi grupul de opricinici, formația de muzicişti care acompaniază dansul Țarului Bunsa, cortegiul Patriarhului). În aceste momente, suntem în fața opțiunii funcționale a sonorului, însoțitoare a acțiunii, nu personalizate.

Interesante aspecte pentru un spectacol în care polifonia timbrală a parcurgerii textului teatral oferă în timpul spectacolului o execuție „concertantă” repartizată pe voci înalte, medii și grave care ar putea fi convingătoare și în contextul unei înregistrări de studio.

Gelu Colceag se dovedește un cititor al piesei lui Bulgakov pe care, în mod evident, o și aude. Este, alături de design sonor, execuție directă și polifonie timbrală cea de a patra dimensiune a coloanei sonore ce contribuie la rezultatul impresionant al prezenței „Țarului Ivan cel Groaznic” pe scena de la Teatrul Metropolis.